

RUSKE ZGODBE

*Zbornik prevodov iz ruske prozaistike,
esejistike in publicistike*

RUSKE ZGODBE

*Zbornik prevodov iz ruske prozaistike,
esejistike in publicistike*

UMco

UMco, Ljubljana, 2014

RUSKE ZGODBE

Zbornik prevodov iz ruske prozaistike,
esejistike in publicistike

© za Slovenijo in prevod: Društvo slovensko-ruskega prijateljstva
France Prešeren, 2014

Izdajatelj in založnik
UMco d. d. / Zbirka Ruska misel
Za založbo: Samo Rugelj

Izbral in prevedel: Just Rugelj
za Društvo slovensko-ruskega prijateljstva France Prešeren

Urednik knjige: Ivo Antič

Uvodni zapis: Ivo Antič

Glavni urednik: Samo Rugelj

Pomočnica urednika: Renate Rugelj

Lektura: Ivo Antič

Opombe in beležke o avtorjih: Just Rugelj, Ivo Antič

Fotografija na naslovnici: Guliver Image/Getty Images

Oblikovanje ovitka: Žiga Valetič

Postavitve: Tina Šebenik

Tisk: NTD d. o. o.

Naklada: Prvi natis, 300 izvodov, sprotni tisk
Ljubljana, 2014

Fotografija na naslovnici in prvem ovitku z dne 11. julija 1961, ko je ruski kozmonavt Jurij Gagarin kot prvi človek v vesolju ob vsesplošnem navdušenju Angležev obiskal London, naokoli pa so ga prevažali v odprtem Rolls-Royceu z registrsko tablico YG 1.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

908(470+571)
821.161.1-4

RUSKE zgodbe : zbornik prevodov iz ruske
prozaistike, esejistike in publicistike / [izbral in prevedel
Just Rugelj ; uvodni zapis Ivo Antič ; opombe in beležke o
avtorjih Just Rugelj, Ivo Antič]. - 1. natis. - Ljubljana : UMco,
2014

ISBN 978-961-6803-75-5
1. Rugelj, Just
268570880

UMco d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
tel.: 01/520 18 39, e-pošta: bukla-urednistvo@umco.si, www.bukla.si

VSEBINA

Ivo Antič

UVODNI ZAPIS: O NASLOVU – O UREDITVI – O VSEBINI 11

(I) PROZAISTIKA 21

Mihail Prišvin (1873): MODRI KAČJI PASTIR 21

Mihail Prišvin: GOZDNI DOKTOR 24

Andrej Platonov (1899): CVET NA ZEMLJI 25

Aleksander Solženicin (1918): SRAMOTA 30

Fjodor Abramov (1920): NAJSREČNEJŠA 31

Vladimir Bogomolov (1926): POVSOD SO LJUDJE 34

Vladimir Bogomolov: POKOPALIŠČE ZRAVEN
BIALYSTOKA 36

Vladimir Bogomolov: PRVA LJUBEZEN 37

Vladimir Bogomolov: MOJEGA SRCA BOLEČINA 41

Vasilij Šukšin (1929): SONCE, STAREC IN DEKLE 43

Vasilij Šukšin: STJOPKOVA LJUBEZEN 50

Vasilij Šukšin: BREZPRSTI 58

Georgij Semjonov (1931): ZIMSKI VRT ŠTEVILKA 3 70

Vjačeslav Djogtev (1959): IZBIRA 75

(II) ESEJISTIKA 81

Ivan Iljin (1883): KAJ RAZKOSANJE RUSIJE PRINAŠA
SVETU 81

Vadim Kožinov (1930): LIK IVANA GROZNEGA 90

Vadim Kožinov: OD KOD IN KAM GREMO? 103

Vadim Kožinov: RUSKA KULTURA KOT REZULTAT
ZGODOVINE 127

Vadim Kožinov: NEMŠKI FIRER IN »JUDOVSKE CAR« 163

Sergej G. Kara-Murza (1939):	
RAZMIŠLJANJA RUSKEGA RAZUMNIKA	179
Sergej G. Kara-Murza:	
ZAHODNA IN SOVJETSKA DRUŽBA – PLODOVA	
DVEH RAZLIČNIH TIPOV CIVILIZACIJE	188
Sergej G. Kara-Murza:	
RUSI IN JUDJE – PRILOŽNOST ZA DIALOG	219
Aleksander Panarin (1940):	
ANTINOMIJE RUSKE OBLASTI	
IN KRŠČANSKA DUHOVNOST	289
Aleksander Panarin:	
STRATEŠKA NESTABILNOST XXI. STOLETJA	303
Aleksander Panarin: O DRŽAVNIKU-OČETU IN LIBERALNIH	
NOSILCIH »OJDIPOVEGA KOMPLEKSA«	342
Natalija Naročnicka (1948):	
KONTINUITETA ANGLOSAŠKIH	
GEPOLITIČNIH NAČRTOV V EVROPI	373
Natalija Naročnicka:	
DEJAVNOST VATIKANA NA OZEMLJU RUSIJE	405
Andrej Paršev (1955):	
ZAKAJ RUSIJA NI AMERIKA	420
(III) PUBLICISTIKA	444
Lev Gumiljov (1912):	
PETROVSKA LEGENDA	444
Dimitrij Balašov (1927):	
KAJ JE RUSIJA?	452
Vadim Kožinov (1930):	
ČAS ZA RAZUMEVANJE	461
Vadim Kožinov: V RUSIJI NI TER NE MORE BITI	
NACIONALNE IDEJE	466
Ksenija Mjalo (1936):	
MITI IN REALNOST SLOVANSKE	
ENOTNOSTI NA PRELOMU STOLETIJ	474
Aleksander Prohanov (1938):	
FRAGMENTI TELES, FRAGMENTI OBLASTI	485
Sergej G. Kara-Murza (1939):	
KDO SI JE IZMISLIL ČUBAJSA	
(FARIZEJI NISO IMELI NIČ S PRIVATIZACIJO)	490
Oleg Popov (1943):	
BRANILCI ČLOVEKOVIH PRAVIC ALI	

»AGENTI GLOBALIZMA«?	496
Natalija Naročnicka (1948):	
NE POZABLJAJTE NA VELIKO ZMAGO!	503
Natalija Naročnicka:	
ZA KAJ IN S KOM SMO SE BOJEVALI	509
Natalija Naročnicka: PAKT MOLOTOV-RIBBENTROP	517
Natalija Naročnicka: INTERVJU 2003:	
PRAVOSLAVJE KOT PERSPEKTIVA	525
Natalija Naročnicka:	
INTERVJU 2004: OSVOBODITEV OD MITOV	536
Nikolaj Grodnenski (1977): ČETRTRA SVETOVNA VOJNA (PEARL HARBOUR XXI. STOLETJA – KRONOLOGIJA IN DEJSTVA)	549
 (IV) DODATEK 1: ODLOMKI	 561
 Nestor Letopisec (ok. 1056):	
OD KOD JE KRENILA RUSKA ZEMLJA	561
Sergej Solovjov (1820):	
ANTIČNI PISCI O VENEDIH – SLOVANIH	564
Vladimir Vernadski (1863): NOOSFERA IN BIOSFERA	566
Georgij Sviridov (1915): GLASBA KOT USODA	570
Aleksander Solženicin (1918): SAMOOMEJITEV	576
Aleksander Zinovjev (1922): POTVORBA ZGODOVINE	579
Vadim Kožinov (1930): O PANSLAVIZMU	582
Georgij Ostroumov (1932):	
EVROPSKO »POTOVANJE OKROG SVETA«	585
Ksenija Mjalo (1936):	
ZVEROSLOVANSTVO IN RUSOFOBIIJA	594
Nina Žukova (1937): NE POTREBUJEMO TUJE RESNICE	596
Aleksader Panarin (1940):	
CENTRALNOEVROPSKI SCENARIJ	599
Aleksander Panarin: IZZIVI GLOBALIZACIJE IN RUSIJA	607

Aleksander Panarin: NAIVNI TERORIZEM	612
Mihail Nazarov (1948): SKRIVNOST RUSIJE	616
Natalija Naročnicka (1948): UKRAJINA	618
Natalija Naročnicka: CITATI	620
Zinovij Belkin (1948):	
KAKO PREPUSTITI VEČERJO SOVRAŽNIKU	625
Vladimir Orlov (1953):	
SKRIVNOSTI POLOCKE ZGODOVINE	630
Pavel Tulajev (1959): PRVA RUSKA ZNANSTVENA	
RAZISKAVA O SLOVENCIH	635
Aleksander Dugin (1962): SVOBODA ZA	637
German Sterligov (1966):	
INTERVJU 2003: DEPOPULACIJA RUSIJE	641
Pavel Arsenjev: S ČIM SE ZAČENJA »DOMOVINA«	645
Aleksej Beljakov: VODA – NACIONALNI INTERES	650
A. Bobrakov: S KOM SE JE SOVJETSKA ZVEZA BOJEVALA	
V DRUGI SVETOVNI VOJNI?	655
Vjačeslav Dašičev: SAMOVOLJA ZDA	658
Sergej Ivanov: SAMOVOLJNI NAROD	662
Aleksej Menjajlov:	
KAKO VSE PREPELJATI ŽEJNE PREK VODE	666
Anna Pimenova: ALTAJSKI JAMES WATT	671
 (V) DODATEK 2: AFORIZMI	 675
 Aleksander Puškin (1799–1837)	 675
Nikolaj Gogolj (1809–1852)	676
Vladimir Giljarovski (1853–1935)	677
Anton Čehov (1860–1904)	680
Mihail Prišvin (1873–1954)	681
Vladimir Nabokov (1899–1977)	682
Mihail Genin (1927–2003)	686

(VI) DODATEK 3: JUST RUGEL: ZAPISKI	689
ZAČETKI PISAVE PRI SLOVANIH	689
K PESNITVI O POHODU IGORJEVEM	691
SLOVENIJA ŽE OD LETA 1834	693
DANILEVSKI IN NJEGOVA KNJIGA	
»RUSIJA IN EVROPA«	697
MIHAIL CVET KOT »PARADIGMA«	702
OB 150-LETNICI KRIMSKE VOJNE	703
DRUŠTVO SLOVENSKO-RUSKEGA PRIJATELJSTVA	
FRANCE PREŠEREN	
(ZAKLJUČNO POROČILO 2013)	705
(VII) DODATEK 4: BELEŽKE O AVTORJIH	708
PROZAISTIKA	708
ESEJISTIKA	711
PUBLICISTIKA	714
(IV) ODLOMKI	716
(V) AFORIZMI	721
(VIII) FALINOV DODATEK	723
Valentin Falin: ZAHOD IN RUSIJA V 20. STOLETJU:	
ČASOVNE ZVEZE	723
Valentin Falin: ZDA IN AGONIJA ZSSR: ZAKAJ JE SAHAROV	
PREDLAGAL OBKROŽITEV ZDA Z JEDRSKIMI	
NABOJI?	764
Valentin Falin: ZAKAJ POLITIKI NE MARAJO	
RESNICE	796
Valentin Falin: KAKO IN ZAKAJ JE GORBAČOV ODPUSTIL	
JAKOVLJEVU SODELOVANJE Z OBVEŠČEVALNIMI	
SLUŽBAMI ZDA	809

**Valentin Falin: ZAVZETJE BERLINA NAS JE REŠILO PRED
TRETJO SVETOVNO VOJNO 847**

**(IX) DODATEK 5: ILUSTRIRANO POROČILO DRUŠTVA
SLOVENSKO-RUSKEGA PRIJATELJSTVA FRANCE 851
PREŠEREN
ILUSTRIRAN SEZNAM VSEH IZDANIH PUBLIKACIJ 856**

UVODNI ZAPIS

O NASLOVU – O UREDITVI – O VSEBINI

Ivo Antič

O naslovu

11

Ruske zgodbe? Pridevnik je jasen, kaže na poreklo odno-
snega samostalnika; ta pa tukaj zahteva nekaj pojasnila.
Danes je namreč *zgodba* (story) eden najbolj univerzalnih
pojmov, še posebno z vidika (ameriške) angleščine, ki bolj
ali manj obvladuje svet in globalno mišljenje; s primarne-
ga »literarnega« (mitološkega) področja se je pojem razširil
tako rekoč na »vse fenomene« od medijske informacije (kot
sinonim za »newspaper article« od leta 1892) prek strokov-
ne analize vizualnih artefaktov vse do kozmologije (vsaka
umetniška slika ali astronomska fotografija »pripoveduje«
neko zgodbo kot »a re-counting of a sequence of events«).
Historia je postala hi-story ...

Vendar to niti ni taka prelomna novost, kot se morda zdi
na prvi pogled. Kakor *historia* je tudi *ekfraz* ali *ekfrazija* po-
jem antično-grškega izvora (ekphrasis); danes predvsem
kot slikovit, celo dramatičen besedni opis vizualnega ume-
tniškega dela; v antiki kot opis katere koli stvari, osebe, do-
godka; glagol *ekphrazein* pomeni iz-govoriti (imenovati, pri-
klicati; nem. aus-sagen) določen predmet. Opis kot »iz-rek«
predmeta postane »zgodba«.

Heidegger, ki je fenomen jezika filozofsko obdelal z unikatno temeljitostjo, definira bistvo jezika kot »die Sage« (Unterwegs zur Sprache, 1959); jezik je »hiša biti«, bistveno (pre)bivališče, dom; kot zgodba, pripoved/ka (saga) je jezik način ali oblika dogodka, saga (kot iz-rek) je celo v jedru pesništva. S citatom po Hölderlinu je Heidegger bistvo človekovega bivanja označil kot »pesniško«; možna je parafraza z dodatkom: pesniško v zgodbi (določeni s prostor-časom) ... Jezik kot zgodba, zgodba kot jezik. Jezik kot evokacija omogoča (in-forma-tivni, oblikujoči) »vstop« v dogajanje, odpre specifično »navzočnost« dogodka (in njegovih udeležencev), govorec ustno ali pisec pisno prek besednega (s)poročila približa dogodek prejemniku, tj. poslušalcu ali bralcu, kot določeno »zgodbo« z začetkom, jedrom, koncem.

Pričujoča knjiga slovenskemu bralcu v prevodih iz ruščine približuje specifičen razgled po »ruski tematiki« v širokem razponu večinoma krajših, deloma tudi fragmentarnih besedil, ki zvrstno segajo od kratkoprozne fikcije prek znanstvene (socio-historične) esejistike do aktualističnih (tudi eko-gastroloških) zapisov, časovno pa zajemajo tisočletje od letopisca Nestorja do današnjih živih sodobnikov srednjih let.

O ureditvi

Na Heideggrovi sledi k jeziku in zgodbi se nahaja še eden od nemških izrazov za zgodbo: *Erzählung*; ta v jedru vsebuje pojem števila (*Zahl*), štetja (*zählen*); prim. v angl.: *recount* – pripovedovati, poročati, *re-count* – znova šteti. Branje (čitanje) in štetje sta v najtesnejši zvezi tudi v stari slovanščini (*čísti* – šteti, čitati, tudi spoštovati; prim. rus.: *čitát'* – brati,

sčitát' – šteti), kjer so črke (kot v stari grščini) imele tudi številčno vrednost. Konsekventno s tem se je pri urejanju pričujoče knjige najprej zastavila naloga: vzpostaviti strukturno-modelarno ogrodje ureditve, se pravi tudi s številčnim formalizmom ureditvene sheme »osmisлити« panoramo vsebinsko-zvrstno in oblikovno (po obsegu) zelo raznolikega (»razsutega«) gradiva, ki pa ga vendarle povezuje in zokroža osnovna tematska specifika, ki je, v poenostavljenem povzetku rečeno, **fenomen Rusije**.

Spričo današnje vsesplošne »kompjuterizacije« se praktično povsod tako ali drugače kaže potreba po urejanju kot vzorčenju (modeliranju) podatkov: struktura kompozicije kot paradigma numeričnih modelov, sistemizacija, konceptualizacija, grupiranje, »programiranje« ... In tudi v tej zvezi se ponuja antični izrek »nič novega pod soncem«: numerizacijo kozmosa, povezano z geometrijo, simboliko in mitologijo, je markantno reflektirala že starogrška filozofska šola pitagorejcev; »matematično stroga« kompozicija literarnih del v antiki je sploh posebna literarnoteoretična tema.

Začetna »numerična spodbuda« za ureditev pričujoče knjige je prišla tako rekoč povsem nenamensko, naključno, zgolj iz samega gradiva, kot ga je bil dal na razpolago prevajalec: najprej je bilo pred urednikom 14 literarnih besedil (kratkoprozne zgodbe, »short stories«) osmih avtorjev, nato pa je priložena esejistika-publicistika, prav tako »na slepo« zbrana skupaj, po preštetju dala 28 naslovov. Ker sta obe števili multiplikaciji sedmice, je urednik to »osnovno ponudbo« razumel v smislu »simptomalne funkcije«: število 7 (z večkratniki) je postalo jedro za numerično-formalni ureditveni princip. (Vrednost tega jedra je podprlo eksperimentalno potrjeno dejstvo, znano iz teorije informacij, da je 7 mejno število preglednosti, ker

človeški možgani hkrati lahko obvladljivo sprejmejo največ 7 podatkov.)

Ker se je v korpusu 28 naslovov esejistike-publicistike pokazala razlika v zvrstnem značaju besedil, je bil razdeljen na dva razdelka po 14 naslovov; tako so bili določeni prvi trije (glavni) deli knjige, povezani tudi s terminološko tipizacijo naslovov: **prozaistika, esejistika, publicistika**.

V razpoložljivem gradivu so potem preostali še izrazito krajši teksti, večinoma publicistični odlomki, ki zaradi (priložnostne) fragmentarnosti niso bili enakovredni za uvrstitev v drugi ali tretji razdelek. Zato je bil za 28 (tudi tu je paralelno izbrana multiplikacija sedmice v glavnem zajela vse) teh besedil odprt dodatni, četrti razdelek z oznako *Dodatek*. Ko se je zaradi aforizmov, zapisov prevajalca in bibliografskih beležk o avtorjih pokazala potreba po uvedbi novih dodatnih razdelkov, so bili vsi ti dodatki označeni še s številčnim zaporedjem 1, 2, 3, 4. (Zapiski prevajalca so sicer posebnost, vendar so primerni tako v kontekstu knjige kot v širšem socialnem, tj. ruskem, kontekstu.)

Sedmica kot orientacijski »skupni imenovalec« se je brez vnaprejšnjega načrtovanja pojavila tudi pri sedmerici »obviselih« avtorjev na koncu cikla *Odlomki*, glede katerih tako ali drugače niso bili dosegljivi osnovni podatki (pri A. Bobrovu ni bilo mogoče zanesljivo ugotoviti niti imena, ker zadevni pisec uporablja le kratico), da bi jih bilo mogoče kakor vse ostale razvrstiti kronološko po rojstnih letnicah (zato je njihovo zaporedje abecedno po priimkih). Znotraj vsakega razdelka so namreč avtorji razvrščeni po letnicah svojega rojstva, zato so te zaradi preglednosti navedene ob imenih v kazalu. Več tekstov istega avtorja je načeloma razvrščeno po datumu nastanka, kolikor je bil ta ugotovljiv.

Jedro knjige je esejistika, tudi po številu strani; prozaistika pred njo je literarna (fikcijska) »predjed« kot uvodna

izpostavitvev »načela zgodbe«, publicistika za njo je raznolikost »prilog«. Seveda je skoraj odveč posebej omenjati (ker je samoumevno), da ločnica med esejistiko in publicistiko ni vselej tako določljiva, kot je obe mogoče ločiti od »čiste literature«.

Opombe med besedili in beležke o avtorjih so v glavnem delo prevajalca; urednik jih je ponekod dopolnil, skrajšal, korigiral, nekatere tudi posebej napisal (Zinovjev, Žukova, Belkin, Sterligov, beležke o avtorjih aforizmov).

Osnovna shema ureditve (A – glavni del, B – dodatki) je torej v preglednem povzetku videti takole:

A

I – Prozaistika (leposlovna kratka proza)	14 enot
II – Esejistika (daljše socio-historične razprave)	14 enot
III – Publicistika (»lažji« krajši zapisi, intervjuji ipd.)	14 enot

B

IV – Dodatek 1 (značilni krajši odlomki)	28 enot
V – Dodatek 2 (aforizmi sedmih avtorjev)	7 enot
VI – Dodatek 3 (zapiski Justa Rugla)	7 enot
VII – Dodatek 4 (beležke o avtorjih)	

Razdelek *Beležke o avtorjih* je po svojem značaju zunaj obeh vsebinskih delov, ki obsegata vsak po 42 enot.

O vsebini

Glede vsebine pričujoče knjige je mogoče določiti sedem tematsko-sporočilnih vozlišč:

- 1) *literarna fikcija (kratka proza)*
- 2) aktualno stanje
- 3) geohistorični kontekst
- 4) tradicija in kultura
- 5) Rusi in Slovani
- 6) Rusi in Judi
- 7) Rusija in Zahod

Ad 1: »Čista« literatura v kratkoprozni zvrsti kot neposredno, »kurzivno« poetiziran, se pravi, kot kaže izbor, s tipično rusko čustvujočim poslušom za (malega) človeka mitologiziran uvod v »resnejšo«, diskurzivno, refleksijsko racionalizirano (»distancirano«) glavnino celotnega tekstualnega korpusa; ta točka je zaradi svojega nekoliko posebnega značaja v gornji preglednici zapisana v kurzivi. Aforizmi, ki so prav tako posebna zvrst »čiste« literature, v *Dodatku 2* po svoje, vsaj deloma, sklepajo krog s prvim razdelkom.

Ad 2: RF po razpadu SZ; iz skoraj vseh pričujočih diskurzivnih tekstov je bolj ali manj razvidna travma kot skrajno zaostrjena kriza (kolektivne) etnoidentitete; do fenomenološkega stržena obsesivno razjedajoča (avto)analiza celega spektra (možnih) vzrokov in posledic, ki konvergirajo (ne brez občutka sramote) v ključno »zamolčano vprašanje«: kako je mogoče, da se je druga velesila sveta, nad nacifašizmom zmago-slavni sovjetski »rdeči imperij«, nadaljevalec tradicije ruskih vojnih zmag, v lastni himni definiran kot »sojuz nerušimyj«, brez boja sesul kot »potemkinovska« hiša iz kart, čez noč so očen z (avto)amputacijo tretjine lastnega telesa (šok še vedno traja). Ta (avto)analiza sega tudi v psihoanalizo z refleksijo vrhovnega vladarja kot »figure očeta« od Ivana Groznega prek Petra Velikega do Stalina; pri tem niti najostrejša etična kritika ne more mimo dejstva, da so vsa njihova (avtokratska) dejanja objektivno utemeljena z geohistoričnim kontekstom.

Ad 3: Geohistorični kontekst večjega dela ruske zgodovine je Evrazija; ob spoznanju tega dejstva je že v XIX. stoletju nastalo t. i. **evrazijstvo**, socialno-ekonomska teorija, ki se »ideološko« utemeljuje v celotnem bivanjsko-civilizacijskem prostoru na severu Evrope in Azije; ta specifična antropogeografija se v XX. stoletju in na začetku XXI. pojavlja v deloma obnovljeni obliki kot *neoevrazijstvo*, do katerega pa med samimi ruskimi analitiki ni enotnega odnosa, nekateri se zanj zavzemajo, nekateri so zadržani (npr. Naročnicka meni, da evrazijstvo vsebuje nevarnost razblinjanja ruske, v jedru evropske tradicije krščanstva; gl. *Citati*). Kljub temu pa je pred kratkim sedanji ruski predsednik Putin ravno evrazijstvo izrecno zastavil kot svojo vodilno državniško perspektivo, navezujoč se tudi na projekt SND, tj. skupnost neodvisnih (evrazijskih) držav, naslednic SZ.

Ad 4: Mnogi ruski analitiki (tudi med tukaj objavljenimi) iščejo izhod iz sedanje tranzicijske aporije v določeni redefiniciji »duhovnosti«, se pravi tiste refleksivne dimenzije, ki je bila v času vladavine KP, na ozadju globalne tendence t. i. znanstvenega ateizma, vsaj načeloma »v oklepaju«. Ta ateizem tudi pod vplivom razpada SZ (in njenih satelitov s SFRJ vred) na začetku XXI. stoletja ne Rusiji ne svetu nasploh ne ponuja kakšnih posebno svežih perspektiv, zato so razumljiva različna »nadomestna« iskanja, ki se v Rusiji v glavnem opirajo na revitalizacijo pravoslavne verske tradicije, poudarjajoč tudi pomembno vlogo ruske kulture (zlasti literature). V obzorju pravoslavja nekateri vidijo tudi možnost nujnega dialoga z islamom, kajti večina osamosvojenih sovjetskih republik je muslimanskih; deloma pa se v kontekstu evrazijstva pojavljajo tudi iskanja neke »primarne ekološke etike«, ki skuša presegati velike religijske sisteme v smeri transuralskega (sibirskega) šamanizma.